

TITOK HUSVÉTJA

Megszoktuk, hogy a husvétot győzelmes érzések hangulatában ünnepeljük. Igazunk is van, hiszen „elnyelte a halált a diadal” (I. Kor. 15, 54), és nem sokat értett meg a kereszténységből az, aki nem tud örülni husvétkor. Az ámulattól tárult szemek látomásokkal teltek meg és a kételyektől elborított lelkek nagy isteni megnyilvánulások tanúivá lettek az első husvétton, és az első husvétnak ezt a sugárzó légkörét valósítja meg azóta minden husvét.

De a megnyilatkozások husvétja mellett ott a rejlések husvétja, és a fények husvétjának társa a homályok husvétja. Az Exsultetben „világosító éjszaka”-ról, tehát ragyogó homályról énekelünk, mely gyönyörűséggel tölt el. Mély titkok küzdenek meg az ellentmondás mögött: sötét éj, mely gyönyörűséggel világít.

Az Úr Jézus feltámadását a liturgia éjjel ünnepli. Jézus a sziklával lezárt és lepecsételt sírból titokban és láthatatlanul lepott ki — a megdicsőült test számára nem volt akadály a szikla, mint nem volt az később a zárt ajtó sem. Az angyal csak később száll le, hogy elhengerítse a követ és ekkor rendül meg a föld is (Mt. 28, 2). A festők ábrázolása s az általánosan elterjedt felfogás nem pontos. És az is lehetséges, hogy sokan elkézeléseikben csalódot-taknak érzik magukat, ha a feltámadt Krisztust nem látják a szikla mélyéről felvillanó fényben, az elhengeredő köre lépve és a félelemtől földreszujtott örök fölött diadalmasan lebegni.

Hiszen nem téves ez az elkép-

zelés, csak kihagyja amaz időnek izgalmas feszültségét, mely Jézus feltámadása és a kö elhengerítése között telt el. Hogy ez pár perc volt vagy órák multak el, nem számít; a lényeg az, hogy volt egy pillanat, amikor Jézus elgyötört és élettelen teste „romolhatatlanságba... és halhatatlanságba öltözött” (I. Kor. 15, 53) s kiszállott a sírból; viszont a kö, a pecsét és az örök, mint a biztos halál tanúja mozdulatlanul és sértetlenül ott állottak a helyükön. Elképzeltetjük, hogy egy ügybuzgó farizeus, nem tudva nyugodni a gondolattól, hogy „ez a család még éléleben azt mondotta: három nap múlva feltámadok” (Mt. 27, 62) és attól félve, hogy „odamenvén tanítványai ellopják őt és azt mondják a népnek: Feltámadott halottaiból; és az utóbbi ámitás rosszabb leszén az elsőnél —” (u. o.) — még a sötétben felkelt és kiment a sírhoz, éppen ebben az időpontban; látta a nyugodtan virrasztó öröket, látta a sértetlen pecsétet és nagy meglepé- déssel ment haza; hiszen a földön elérhető legbiztosabb bizonyítékok nyugtatták meg Jézus haláláról. Pedig Jézus már nem volt halott! Már feltámadt és már élte nem a halottak, nem a megsemmisültek, nem a megalázottak, hanem a megdicsőültek, a felmagasztaltak és az isteni fénybe öltözötték életét.

Ez a pillanat, amennyire jeltelen az emberi szemnek, annyira tele van az isteni titkok örvényeivel. Azt mondhatnánk, hogy az egész keresztény élet és történelem — minden fölséges erejével és tragédiájával — összesűrítve benne feszül ebben és

ebből él. Ez a pillanat ad neki öntudatot és igazolást.

Először is igazolja hitünket. Mert hiszen itt áll a diadalmas élet a feltámadt Krisztusban, anélkül, hogy mutatkoznék, anélkül hogy látszanék, sőt a halál és romlás — emberileg biztos — külső jelei és bizonyítékai mögött. Ez a szent pillanat biztosítja nekünk, hogy valóban lehetséges az ismeretlenség tilka alatt rejtőző magafeszültségű élet és súlyosan tévedhetünk, ha isteni dolgokban a látszatok után akarunk elindulni.

Azután megnyugtát az emberi lenézés és szánakozás szegyenkezései közepeit. „Észtelen vagy Pál!” (Csel. 26, 24) — mondta Festus eszásári helytartó a nagy Apostolnak s az ő személyében minden kereszténynek, aki hitéből él; hiszen „az érzéki ember nem fogja fel, ami az Isten Lelkéé, mert oktalanság előtte” (1. Kor. 2, 14). És a testi szemük után induló örök sem mondtak volna mást a Jézus feltámadását állítóknak.

Végül e pillanat rejti magában Jézusnak a gonosz lélek fölött való győzelmét, melyről Szent Pál oly meggyőzően mondja: „Lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan megszegyenyítette őket és diadalmaskodott rajtuk öbenné” (Kol. 2, 15). Mi azt gondoljuk, hogy égen és földindulás nagy jelenetei keltenek ahhoz, hogy Isten a bűnt legyőzze; holott szinte játékos könnyedséggel viszi zsákutcába a gonosz lélek minden fortélyát. Jézus, mint ügyesebb vívó, előnyt adott ellenfeleinek: „Ez a ti órátok...!” (Luk. 22, 53). S azok ki is használták az alkalmat. A sír elzárása és lepecsételése már csak a biztosság

és a végleges elintézettség tudatát és nyugalmát adta meg nekik. Urunk úgy mutatja, ki mérhetetlen fölényét, hogy érintetlenül hagyja a pecsétet és elmozdítatlanul a követ, mikor feltámadt. Milyen mély szimbólum az elhagyott síron az érintetlen pecsét. Mert éppen az nincs már meg, amit a pecsétnek tanúsítania és bizonyítania kellene: Krisztus halála. Az egyes hívek és az Egyháznak az élete is nem hordozza-e azokat a pecséteteket, melyek szerint halottnak kellene lennie? „Mindig hordozzuk testünkön Jézus halálát, hogy Jézus élete is nyilvánvaló legyen a mi halandó testünkön” (II. Kor. 4, 10).

Persze nehéz beleélnünk magunkat ebbe a ragyogó kuszéti hományba: az emberi lélek fényre, látomásra szomjas. De az Úr dicsőült testével már jelen volt a kertben, mielőtt Magdolna észrevette; már odaszegődött a kétkező emmausziak mellé, mielőtt azoknak szemei megnyilltak; és a galileai szürkületben már ott állott a paron, mikor a tanítványok megpillantották; és feltámadt, mielőtt a sír kinyílt s a pecsét lehullott. Jézus itt van mellettünk, mielőtt észrevesszük jelentését.

Ha kuszét estjén nem leti volna tele fénnel a lelked és édes megtapasztalások meleg hulláma nem öntene el a Krisztusban kapott életről, azért csak hidd el, hogy az az élet jelen van, ha nem is látod. Mert az Úr is mintha erre a homályra utalna, midőn nem a látó, dicsőséges szent sebeket tapintgató Tamást nevezi boldognak, hanem azokat, „akik nem láttak és hittek” (Ján. 21, 29).

Belon Gellért